

Монахиня Валентина Друмева – Предговор на „Разкази за българските светии“

Човекът, сътворен по образ и подобие Божие, е призван за святост. Духовната и физическата му природа обаче е повредена от първородния грях, който пречатства естествения му стремеж към извисеност. Въпреки това този вроден стремеж към духовни висини не гасне. Както един поникнал стрък, ако бъде зарит с пръст, се стреми поради естеството на природата си, да пробие земята и да се устреми към слънцето, така и човек в сред земните условности не престава да копнее за духовно съвършенство.

И преди Христа е имало праведници, но след като Той на кръста изкупи човечеството от греха, се разкриват най-светлите простори за духа. Измит и обновен чрез светото Кръщение и укрепен от благодатната сила на Светия Дух, той се устремява с най-светлите си душевни сили по стълбицата на духовното съвършенство. Изкачването е труден, но светъл подвиг на смела борба с греха в себе си, който предизвиква Божията благодат и с нея отшелници и пустиножители стигат до неподозирани върхове, за което се увенчават с венеца на светостта. Има и светии мъченици, които са пострадали и дали живота си за Христа по време на гонения за вярата.

И по нашите земи е имало много светии. Всеки ден ние стъпваме на земя, напоена с мъченическа кръв и по стъпки на велики подвижници на светостта. За много от тях малко или нищо не знаем.

Времето и историческите превратности са заличили имената им. А те са живи на небесата и принасят топли молитви за нас. Затова наш дълг е да издирваме и изучаваме техния дивен подвиг, доколкото това е възможно днес, за да ги призоваваме в молитва.

Още преди да бъде основана българската държава, нашите земи са обитавани от много тракийски племена: скити, мизи, беси, одриси, серди. Те заедно със своите гръко-римски колонисти са дали много мъченици за вярата по време на тривековното гонение на християните при жестоките римски императори. Проповедите на апостолите и техните приемници са стигнали до тях още в първи век. Знае се, че първозваният апостол Андрей е посетил Черноморието на път за Русия. Той е основал църкви още тогава по тези места. А апостол Павел на път за Солун минал по брега на Бяло море и огнените му слова намерили добра почва в населниците на Беломорска Тракия.

След покръстването на България по нашите земи просияват отшелници и равноапостолни учители. Не са малко те и през Втората българска държава, а се знае, че пределите на България тогава, особено при силните царе Симеон и Асен II, се опирали на три морета, населени гъсто със славянски племена чак до западните покрайнини. Българската духовна култура и святост са толкова високи, че те обогатяват съседните славянски народи чак до Русия.

Идва петвековното турско робство, което бележи връх в мъченичеството, непроучено достатъчно. Много мъченици за светата православна вяра остават неизвестни, подвизите им се разказват по предание, докато потънат в забрава. Тяхното

число за отдалечените по време потомци изглежда невероятно, но само при помохамеданчване са избивани по двеста, триста и повече християни наведнъж.

В настоящия труд, който е един малък опит да се докоснем по-осезателно до българската святост, към разгледаните четири исторически периода има приложение за светии, които не са от български или местен произход, но техните мощи са пребивавали у нас или имат някакво силно косвено влияние върху българската душевност. Тях народът почита особено, а малко знае за подвига им.

Дълг на богослови и историци е да извлекат от забравата и да проучат повече наши светии, за да се призовава по-често тяхната небесна закрила. Трябва да се издигне високо светилникът на българската святост, за да стопли измръзналата душа на българина и да я огрее с лъчите си, за да не търси той замърсена духовна храна, поднасяна му щедро от сектанти и слуги на болната мистика.

Много от нашите светии са включени в църковния календар, а за други това предстои. За всички знайни и незнайни Църквата е отредила един ден - Втората неделя след Петдесетница, да се чества тяхната памет.

Като съзнаваме, че българската същност се изразява в българската святост и като празнуваме тяхната светла памет, нека по-често молитвено да зовем: Всички български светии и светии, просияли по нашите земи, молете Бога за нас, пазете българския народ от беди, укрепявайте светата ни православна църква, толкова силно обуреваема днес, за да живеем в мир и чиста духовност, а във вечния живот заедно с вас да наследим Царството на Христа.